

Landelijke prioriteiten politie

Rapport behorend bij verantwoordingsonderzoek naar begrotingshoofdstuk VI

2016

INZICHT IN
BELEIDS-
RESULTATEN

Landelijke prioriteiten politie

*Rapport behorend bij verantwoordingsonderzoek naar begrotings-
hoofdstuk VI*

De tekst van het rapport *Landelijke prioriteiten politie* is vastgesteld op 4 mei 2016.
Het rapport is op 18 mei 2016 aangeboden aan de Tweede Kamer.

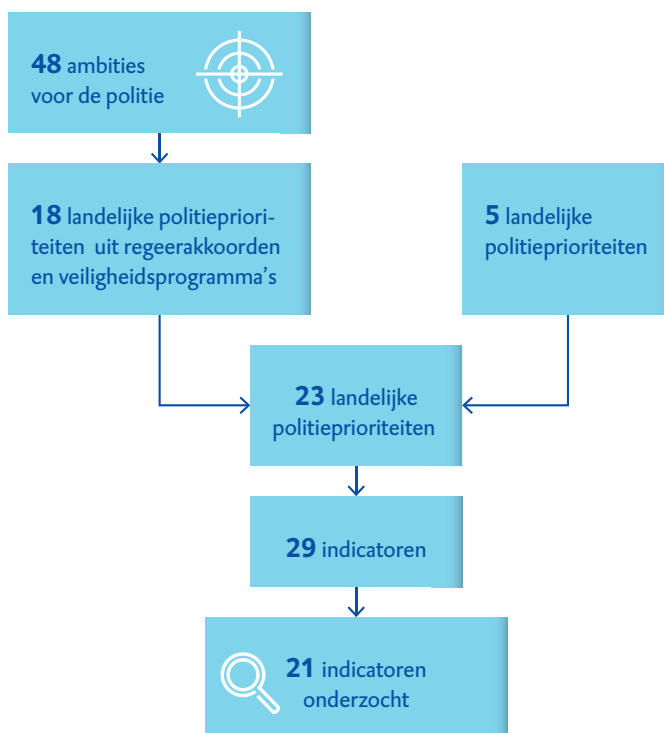
Inhoud

Rapport in het kort	3
1 Inleiding	5
1.1 Over de reeks ‘Inzicht in beleidsresultaten’	5
1.2 Landelijke prioriteiten politie	5
2 Ambities en prioriteiten voor de politie	7
2.1 Regeerakkoorden, veiligheidsprogramma’s en landelijke politieprioriteiten	7
2.2 Wat gebeurt er met ambities voor de politie?	8
2.3 De landelijke politieprioriteiten gekoppeld aan prestatie-indicatoren	10
2.4 Operationalisatie van de politieprioriteiten (indicatoren)	12
3 Resultaten op de prestatie-indicatoren	14
3.1 Wordt de streefwaarde gehaald?	14
3.2 Streefwaarde wordt binnen de prioriteitsperiode gehaald	14
3.3 Streefwaarden niet binnen de prioriteitsperiode gehaald	15
4 Informatievoorziening aan de Tweede Kamer	16
4.1 Informatie over bereikte resultaten	16
4.3 Informatie over het budget	17
5 Reactie van minister van Ven J en nawoord Algemene Rekenkamer	18
5.1 Reactie minister van VenJ	18
5.2 Nawoord Algemene Rekenkamer	18
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording	19
Bijlage 2 Resultaten per prioriteit	20
Literatuur	31

Rapport in het kort

Achtereenvolgende ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid en Justitie (VenJ) hebben in de periode 2003-2014 voor vier tijdvakken 23 landelijke prioriteiten voor de taakuitvoering door de politie benoemd. Van deze prioriteiten komen er 18 voort uit 48 ambities die voor de politie waren geformuleerd in regeerakkoorden en veiligheidsprogramma's in deze periode. De 23 landelijke prioriteiten hebben uiteindelijk hun weerslag gevonden in 29 indicatoren.

De Algemene Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de behaalde resultaten op 21 van deze indicatoren en de informatievoorziening hierover aan de Tweede Kamer (zie onderstaande figuur). Prioriteiten rond de vorming van de Nationale Politie en bedrijfsvoerings- en beheersmatige zaken, zoals de vermindering van administratieve lasten, hebben wij niet onderzocht.

Onze hoofdconclusie luidt dat de beoogde doelen voor de gestelde landelijke prioriteiten in de periode 2003-2014 in twee derde van de gevallen zijn behaald, maar dat vaak de streefwaarde bij aanvang van de prioriteitsperiode al was gerealiseerd. Wij concluderen daarnaast dat de informatie aan de Tweede Kamer over de beoogde en bereikte doelen niet altijd consistent was. We baseren deze conclusies op de volgende uitkomsten van ons onderzoek.

Beoogde doelen voor prioriteiten zijn vaak gehaald

We hebben voor 21 indicatoren onderzocht of de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode is gehaald. Daarbij gaat het om indicatoren als 'het aantal High Tech Crime-zaken', 'het aantal aan het OM aangeleverde verdachten' en 'beschikbaarheid van de

politie in de wijk'. In 14 van de 21 gevallen werd de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode gehaald. We merken wel op dat bij acht van deze indicatoren het resultaat al sinds het eerste jaar van de prioriteitsperiode gelijk aan of boven de streefwaarde lag. Bij zeven van de 21 indicatoren werden de streefwaarden niet binnen de prioriteitsperiode gehaald. Bij drie van deze zeven indicatoren was er een positieve ontwikkeling in de richting van de streefwaarde. Bij de overige vier indicatoren ontbrak een dergelijke ontwikkeling.

Informatie aan de Tweede Kamer niet altijd consistent

De Tweede Kamer is over de meeste landelijke prioriteiten gedurende de gehele prioriteitsperiode door de verantwoordelijke ministers geïnformeerd. Deze informatie was echter niet altijd consistent. Wij constateren dat in een aantal gevallen gemeten grootheden wisselden, doelstellingen tussentijds werden bijgesteld en doelstellingen werden geformuleerd terwijl de meetgrootte nog ontworpen moest worden of achteraf niet bruikbaar bleek, zonder dat dit expliciet werd vermeld.

Lokaal draagvlak nodig voor uitvoering landelijke prioriteiten

Ten slotte zien wij een spanningsveld tussen landelijke sturing op landelijke prioriteiten en lokale taakuitvoering door de politie. Een sterke sturing op landelijke prioriteiten kan leiden tot spanning tussen lokale en landelijke wensen. In de praktijk spelen namelijk niet alle landelijke prioriteiten in iedere gemeente, bijvoorbeeld jeugdcriminaliteit of overvallen. Om te bevorderen dat landelijke prioriteiten goed aansluiten bij de veiligheidsproblematiek die regionaal en lokaal wordt ervaren, hoort de minister van VenJ voor het vaststellen van die prioriteiten de regioburgemeesters en het College van procureurs-generaal. We constateren dat er met de Veiligheidsagenda 2015-2018 een stap in de goede richting is gezet als het gaat om het onderscheid tussen thema's waarbij een landelijke aanpak noodzakelijk is, en thema's waarbij de aanpak met name lokaal wordt bepaald (en waarvoor de doelen bottom-up tot stand zijn gekomen).

Aanbevelingen

Prioriteiten met betrekking tot politie-inzet horen bij democratische besluitvorming over de inzet van publieke middelen. Daaruit volgt dat de minister de Tweede Kamer open en duidelijk informeert over de voortgang en de geboekte resultaten. Wij bevelen de minister daarom aan om regelmatig en op consistente wijze een overzicht te geven van de behaalde resultaten en/of gepleegde inspanningen op alle door hem vastgestelde landelijke politieprioriteiten met bijbehorende indicatoren uit de betreffende periode. Hiervoor is een uniforme en consistente registratie van politiegegevens op lokaal niveau van groot belang.

Reactie minister van VenJ en nawoord Algemene Rekenkamer

De minister van VenJ heeft op 28 april 2016 een reactie gegeven op ons conceptrapport. Hij hecht eraan te vermelden dat de prioriteiten in nauwe en goede samenwerking met de gezagen zijn opgesteld en dat in veel gevallen de gewenste doelstellingen niet alleen zijn gehaald, maar zijn overtroffen. Hij merkt dit aan als een succes.

De minister geeft voorts aan de door ons geformuleerde aanbevelingen over de politie te onderschrijven en deze ter harte te zullen nemen. Daaruit leiden wij af dat hij onze onderliggende conclusies deelt. Het lijkt ons verstandig dat de minister concreet maakt hoe hij invulling gaat geven aan onze aanbevelingen en dat hij de Tweede Kamer daarover informeert.

I Inleiding

I.1 Over de reeks ‘Inzicht in beleidsresultaten’

In ons Verantwoordingsonderzoek (VO) doen we elk jaar onderzoek naar beleidsresultaten. Dit jaar doen we in het VO onderzoek naar de volgende vijf thema's:

- de exploitatie van de Betuweroute;
- het energielabel voor koopwoningen;
- de fiscale regeling voor experts uit het buitenland (30%-regeling);
- de landelijke prioriteiten voor de politie;
- de re-integratie van oudere werklozen.

Voor elk thema beantwoorden we in ieder geval de volgende vragen:

- Wat is het beleid en wie is verantwoordelijk?
- Hoeveel geld wordt hieraan uitgegeven?
- Wat is bekend over de resultaten (prestaties, effecten, doelmatigheid) van het beleid?
- Is de Tweede Kamer in begroting, jaarverslag of andere Kamerstukken voldoende geïnformeerd door de betrokken bewindspersonen over de resultaten en de uitgaven?

Het voorliggende rapport over de landelijke prioriteiten voor de politie vormt een bijlage bij ons VO naar begrotingshoofdstuk VI, Veiligheid en Justitie.

I.2 Landelijke prioriteiten politie

Dit rapport gaat over de uitkomsten van het onderzoek naar de landelijke prioriteiten voor de politie. Het doel van de politie is om, samen met andere partners in de veiligheidsketen, Nederland veiliger te maken (Politie, z.d.). Maar het land veiliger maken en houden is een grote opgave. Onveiligheid kan op veel verschillende manieren ontstaan. Daarom moeten er door het gezag keuzes worden gemaakt: waaraan zou de politie veel aandacht moeten gaan besteden, en waaraan minder? Dit doet de minister onder andere door het stellen van landelijke politieprioriteiten, en de (regio)burgemeester door het stellen van lokale en regionale politieprioriteiten.

Een aantal jaren geleden zijn door de Tweede Kamer zorgen geuit over de hoeveelheid prioriteiten bij de politie. Door een stapeling van prioriteiten bij de politie en door vele beloften aan burgers over het functioneren van de politie zou een capaciteitsprobleem ontstaan dat ten koste zou gaan van de bestrijding van criminaliteit en de slagvaardigheid van de politie (Tweede Kamer, 2012). Dit was voor ons mede aanleiding om de systematiek van prioritering bij de politie nader te bekijken. Hoeveel prioriteiten zijn er eigenlijk? Wie stelt deze prioriteiten? Hoeveel geld wordt eraan uitgegeven? Welke resultaten worden behaald? En hoe wordt de Tweede Kamer over de prioriteiten en de resultaten geïnformeerd?

Prioriteiten rond de vorming van de Nationale Politie en bedrijfsvoerings- en beheersmatige zaken, zoals de vermindering van administratieve lasten, hebben we niet onderzocht.

Als eerste beschrijven we hoe landelijke politieprioriteiten tot stand komen en met welke indicatoren de minister de resultaten hierop wil meten (hoofdstuk 2). Daarna beschrijven we wat deze resultaten zijn (hoofdstuk 3) en hoe de Tweede Kamer over de landelijke prioriteiten is geïnformeerd (hoofdstuk 4).

2 Ambities en prioriteiten voor de politie

2.1 Regeerakkoorden, veiligheidsprogramma's en landelijke politieprioriteiten

Verschillende bestuurlijke niveaus

Prioriteiten voor de politie worden op verschillende bestuurlijke niveaus benoemd. In een regeerakkoord geeft een nieuw kabinet aan welke prioriteiten voor veiligheid het in die kabinetsperiode heeft. De minister van (thans) VenJ benoemt daarnaast in veiligheidsprogramma's de prioriteiten voor zijn departement voor de komende periode. In regeerakkoorden en veiligheidsprogramma's worden dus de ambities vastgelegd, waarmee bij de Tweede Kamer en de Nederlandse burgers verwachtingen worden gewekt. Daarmee ligt het voor de hand dat de minister actie onderneemt om deze verwachtingen waar te maken. Sinds 2003 worden landelijke prioriteiten voor de politie benoemd, we hebben dan ook vanaf deze periode gekeken of er ook ambities voor de politie in regeerakkoorden en veiligheidsprogramma's waren opgenomen.

Totstandkoming landelijke politieprioriteiten

Eén manier waarop de minister zijn ambities vorm kan geven is door ze over te nemen in de landelijke prioriteiten voor de politie.¹ Deze stelt de minister eens per vier jaar vast. De uitvoering hiervan lag tot 2013 bij de regionale politiekorpsen en sinds 2013 bij de Nationale Politie. Tot 2007 waren de regionale korpsen niet verplicht de landelijke politieprioriteiten uit te werken in regionale prioriteiten. Er werden wel afspraken tussen de minister en de regionale korpsen vastgelegd in regionale convenanten, met dien verstande dat uiteindelijk de burgemeester samen met het Openbaar Ministerie en de politie (het driehoeksoverleg) besliste over de uitvoering van de prioriteiten en de inzet van de politie. Ook konden in het driehoeksoverleg afspraken worden gemaakt over eigen lokale prioriteiten.

1

Soms zet de minister ook andere instrumenten in om zijn ambities op het beleids­terrein van de politie te verwezenlijken, bijvoorbeeld door aanpassing van wet- en regelgeving. Een voorbeeld hiervan is de Voetbalwet (Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast), bedoeld om overlast en criminaliteit rondom evenementen en voetbalwedstrijden terug te dringen.

2

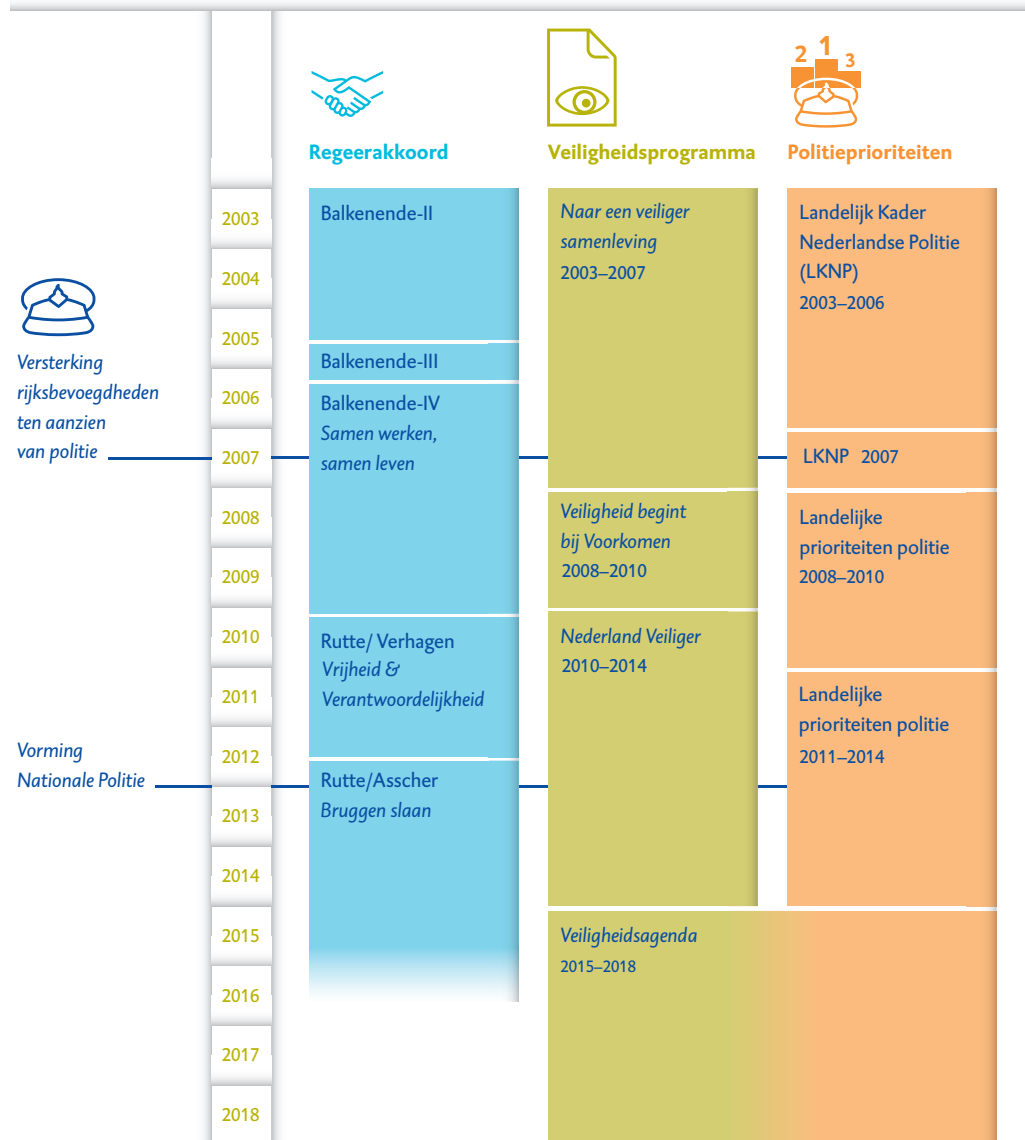
We hebben het Korps Landelijke Politie­diensten (KLPD) (tot 2013) en de Landelijke Eenheid (vanaf 2013) in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. De Landelijke Eenheid houdt zich bezig met regio-overschrijdend en specialistisch politiewerk.

Omdat bleek dat de toen verantwoordelijke ministers van BZK en Justitie niet voldoende konden sturen op de uitvoering van de landelijke prioriteiten in de regio (Wijziging van de Politiewet 1993), werd in 2007 de Politiewet 1993 gewijzigd. Na deze wijziging stelde de minister van Justitie in de periode 2007-2010 de landelijke prioriteiten voor iedere politieregio vast. Om te bevorderen dat de landelijke prioriteiten goed aansluiten bij de veiligheidsproblematiek die regionaal en lokaal wordt ervaren, is in de Politiewet 2012 opgenomen dat de minister bij het vaststellen van de landelijke doelstellingen het college van procureurs-generaal en de regioburgemeesters hoort. Indien een landelijke prioriteit in een bepaalde gemeente niet speelt, hoeft de politie zich in die gemeente daar niet op te richten en kan zij zich daar volledig richten op de lokale en regionale prioriteiten (Tweede Kamer, 2011).

De vorming van de Nationale Politie in 2013 heeft de gezagsstructuur niet veranderd: de burgemeester beslist nog steeds in de driehoek met de officier van justitie en de politiechef over de uitvoering van de prioriteiten en de inzet van de politie.² De minister van VenJ schept vanuit zijn beheerstaak wel de randvoorwaarden waarbinnen de verschillende gezagen hun taken kunnen uitvoeren. Zo stelt hij onder andere de landelijke sterkte en het verdeelmodel vast.

Vier beleidsperiodes

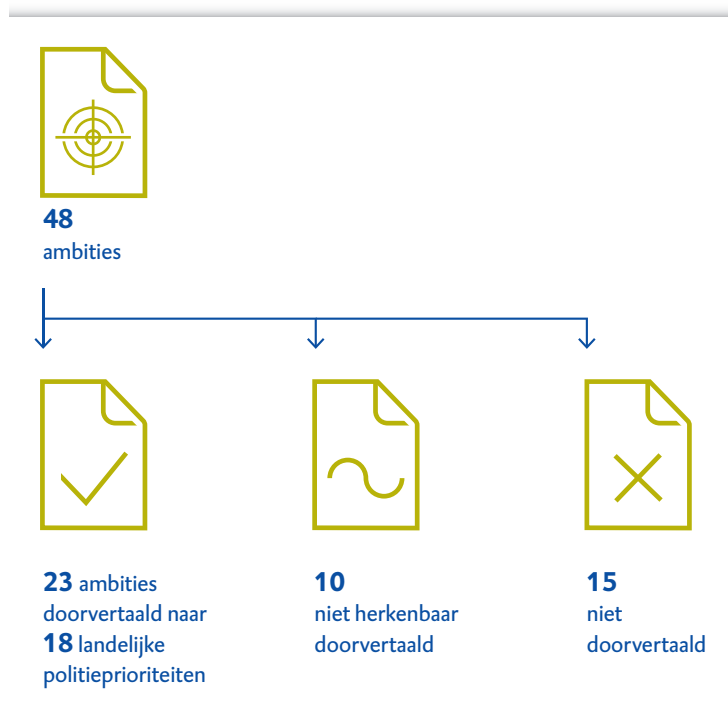
Tussen 2003-2014 zijn er voor vier periodes landelijke politieprioriteiten opgesteld (2003-2006, 2007, 2008-2010 en 2011-2014). Soms liepen prioriteiten door in de daarop volgende prioriteitsperiodes. In figuur 1 hebben we de regeerakkoorden, veiligheidsprogramma's en landelijke politieprioriteiten van 2003 tot heden opgenomen.

Figuur 1 Politieprioriteiten en het rijksbeleid, 2003-2018

2.2 Wat gebeurt er met ambities voor de politie?

Wij hebben in vier regeerakkoorden en vier veiligheidsprogramma's (2003-2014) gekeken welke ambities een directe relatie hebben met de taakuitvoering van de politie, omdat daarin bijvoorbeeld een door de politie te bereiken resultaat en/of extra inzet van de politie wordt genoemd. Dit gold voor 48 ambities. Figuur 2 laat zien hoeveel van deze 48 ambities tot landelijke politieprioriteit zijn benoemd.

Figuur 2 Vertaling van ambities in landelijke politieprioriteiten

Van de 48 ambities zijn er 23 doorvertaald naar 18 landelijke politieprioriteiten (zie tabel 1 in § 2.3). Dit komt doordat sommige ambities zijn samengevoegd tot één prioriteit.

Vijftien ambities zijn niet benoemd tot landelijke politieprioriteit, terwijl ze wel gingen over de taakuitvoering van de politie. Wij noemen vier voorbeelden:

- Aanrijtijden van de politie worden verbeterd, zowel in de stedelijke gebieden als in de gebieden daarbuiten (regeerakkoord kabinet- Rutte/Verhagen 2010-2012). Het Ministerie van VenJ heeft ons tijdens ons onderzoek verteld dat deze ambitie betrokken is bij de aanpassing van het budgetverdeelstelsel voor een betere verdeling van middelen voor stad en platteland.
- Verbetering ophelderingspercentage met 15%, onder andere door 500 'forensische assistenten' bij de politie (Justitie et al., 2007). Het Ministerie van VenJ zegt deze doelstelling meegenomen te hebben in het versterkingsprogramma opsporing en vervolging. Het streefpercentage komt daar echter niet in terug.
- Het kraakverbod wordt actief en prioritair gehandhaafd (regeerakkoord kabinet- Rutte/Verhagen 2010-2012): prioritering van deze doelstelling is volgens het ministerie een zaak voor het lokaal gezag. Daarom zijn er geen doelstellingen voor geformuleerd en wordt er niet op gemonitord.
- Een afname van het aantal fietsendiefstallen met 10.000 ten opzichte van 2006 (Justitie et al., 2007): er is een convenant opgesteld 'Plan van Aanpak Fietsendiefstal'. In de bijlage van dit plan wordt de politie als één van de deelnemende partijen genoemd, dit in verband met het belang van de controle op gestolen fietsen bij onder andere de (tweedehands) fietshandel en de opsporing en vervolging van heling van gestolen fietsen.

Verder zien wij dat 10 van de 48 ambities niet direct herkenbaar terugkomen in de landelijke politieprioriteiten. De streefwaarde of indicator is bijvoorbeeld anders. Wij noemen twee voorbeelden:

- Afname van de criminaliteit, in casu het aantal gewelds- en vermogensdelicten, met 25% in 2010 ten opzichte van 2002 (Justitie et al., 2007). Deze ambitie raakt weliswaar aan de politieprioriteit ‘Versterken criminaliteitsaanpak’ (aanpak delicten met een hoge impact op het slachtoffer), maar die kent andere streefwaarden.
- Vermindering van de fysieke verloedering en ernstige overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002 (Justitie et al., 2007). Deze ambitie raakt twee landelijke prioriteiten, namelijk ‘Veiligere wijken’ en ‘Veiligheid op straat’, maar deze prioriteiten hebben andere indicatoren (respectievelijk aantal wijkagenten en wijk- en gebied-scans).

2.3 De landelijke politieprioriteiten gekoppeld aan prestatie-indicatoren

Aan de 18 landelijke politieprioriteiten die uit regeerakkoorden en veiligheidsprogramma's kwamen zijn 22 indicatoren gekoppeld. Daarnaast komen er vijf prioriteiten, met daaraan zeven indicatoren gekoppeld, niet uit regeerakkoorden of veiligheidsprogramma's. Een voorbeeld hiervan is de indicator ‘Criminaliteitsbeeldanalyses voor de zware en georganiseerde criminaliteit’. Er waren dus in totaal 29 prestatie-indicatoren gekoppeld aan de landelijke politieprioriteiten uit de periode 2003-2014; zie tabel 1. We constateren overigens dat er met de Veiligheidsagenda 2015-2018 een stap in de goede richting is gezet als het gaat om het onderscheid tussen thema's waarbij een landelijke aanpak noodzakelijk is, en thema's waarbij de aanpak met name lokaal wordt bepaald (en waarvoor de doelen bottom-up tot stand zijn gekomen).

Tabel 1 Overzicht landelijke politieprioriteiten en daaraan gekoppelde indicatoren

		Landelijke politieprioriteiten	Indicator	Periode	Uit regeerakkoord of veiligheidsprogramma
Versterking opsporing	1	Aantal aan OM ter afdoening aangeboden zaken 'met bekende dader' neemt toe	Aantal aan het OM aangeleverde verdachten	2003-2010	ja
	2	Verbeteren heterdaadkracht	Heterdaadratio	2011-2014	nee
Versterking Opsporing	3	Tijdige en adequate afhandeling van rechtshulpverzoeken uit het buitenland is in 2006 gestegen	% aan de korpsen ter afhandeling uitgegeven rechtshulpverzoeken zijn binnen gestelde termijn afgehandeld door Internationale Rechtshulp Centra	2003-2006	ja
Dienstverlening	4	Verbeteren telefonische bereikbaarheid via Landelijk Telefoonnummer Politie (LTP)	Telefonische bereikbaarheid via LTP: aantal korpsen dat de norm haalt	2003-2007	ja
	5	Verbeteren kwaliteit dienstverlening LTP (excl. KLPD)	Kwaliteit dienstverlening LTP: aantal korpsen dat norm haalt	2003-2007	ja
	6	Vergroten telefonische bereikbaarheid 112	Bereikbaarheid 112: aantal korpsen dat de norm haalt	2003-2007	ja
	7	Vergroten beschikbaarheid (PMB)	Schaalscore beschikbaarheid politie in de wijk uit Politiemonitor bevolking (PMB)	2003-2007	ja
	8	Verbetering intake & afhandeling aangifte zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin	Het terugmelden aan aangevers volgens een uniforme systematiek	2011-2014	ja
	9	Verbetering intake & afhandeling aangifte zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin	Bijdrage aan realisatie plan van aanpak 'multichannel aanpak aangifte'	2011-2014	ja
	10	Verbeteren tevredenheid burgers over laatste contact met politie	% burgers dat tevreden of zeer tevreden is over politieoptreden bij laatste contact met politie	2003-2007	nee

		Landelijke politieprioriteiten	Indicator	Periode	Uit regeerakkoord of veiligheidsprogramma
Intensivering handhaving	11	Toename boetes en transacties die uit staandehoudingen voortkomen	Aantal boetes en transacties uit staandehoudingen	2003-2006	ja
Aanpak veelplegers + jongeren	12	Aanpak veelplegers- en harde-kernjongeren c.q. Intensivering persoonsgerichte aanpak criminele jeugd en vroegtijdig signaleren en adviseren risicojeugd	% pv's veelplegers en harde-kernjongeren dat binnen 30 dagen na eerste verhoor aan OM wordt aangeboden (Kalsbeeknorm OM)	2003-2010	ja
	13	Intensivering persoonsgerichte aanpak criminele jeugd en vroegtijdig signaleren en adviseren risicojeugd	Doorverwijzing veelplegers en harde-kernjongeren naar HALT binnen zeven dagen na eerste verhoor (Kalsbeeknorm HALT)	2007-2010	ja
	14	Intensivering persoonsgerichte aanpak criminele jeugd en vroegtijdig signaleren en adviseren risicojeugd	Jeugdgroepen in kaart te brengen met Shortlist-methodiek Beke en Ferwerda en informatie inbrengen in jeugdcasusoverleg en veiligheidshuis	2008-2010	ja
	15	Aanpak van tenminste de helft van de criminele jeugdgroepen	Jaarlijkse standaardrapportage waarin het totaal aantal criminele jeugdgroepen en het totaal aantal aangepakte criminele jeugdgroepen is opgenomen	2011-2014	ja
Aanpak geweld	16	Versterken criminaliteitsaanpak: aanpak delicten met een hoge impact op het slachtoffer	Verdachtenratio ³ geweldsdelicten	2008-2014	ja
	17	Versterken criminaliteitsaanpak: aanpak delicten met een hoge impact op het slachtoffer	Verdachtenratio High Impact Crimes (overvallen, straatroof, woninginbraak, geweld)	2011-2014	ja
	18	Versterken criminaliteitsaanpak: aanpak delicten met een hoge impact op het slachtoffer	Verdachtenratio overvallen	2011-2014	ja
Overlast & wijkveiligheid	19	Veiligere wijken: versterking inzet gebiedsgebonden politiewerk	Aantal wijkagenten	2008-2010	ja
	20	Veiligheid op straat: de politie draagt bij aan de lokale aanpak van onveiligheid. Dit geldt voor veiligheid in wijken, uitgaansgebieden, openbaar vervoer en rond coffeeshops	Op verzoek van gemeenten aanleveren wijkscans door de politie (vanaf 2011 gebiedsscan Criminaliteit en Overlast)	2008-2014	ja
Vreemdelingentoezicht	21	Intensivering vreemdelingentoezicht/-zorg	Aantal eerstelijns ID-onderzoeken	2003-2007	nee
	22	Intensivering vreemdelingentoezicht/-zorg	Aantal tweedelijns ID-onderzoeken	2003-2007	nee
	23	Het controleren, identificeren en overdragen van criminele (illegale) vreemdelingen aan de strafrechtketen, conform de werkwijze Vreemdelingen in de Strafrechtsketen (VRIS) en aan de vreemdelingenketen ter fine van uitzetting	% identiteitsonderzoeken voldoet aan kwaliteitseisen	2011-2014	nee
	24	Het controleren, identificeren en overdragen van criminele (illegale) vreemdelingen aan de strafrechtketen, conform de werkwijze Vreemdelingen in de Strafrechtsketen (VRIS) en aan de vreemdelingenketen ter fine van uitzetting	% naar het OM verzonden pv's met een niet Nederlander als verdachte dat is voorzien van een vreemdelingsnummer	2011-2014	nee

3

De verdachtenratio is het aantal afgehandelde verdachten / aantal misdrijven

* 100 en wordt uitgedrukt in een percentage dat hoger dan 100 kan zijn.

		Landelijke politieprioriteiten	Indicator	Periode	Uit regeerakkoord of veiligheidsprogramma
Georganiseerde criminaliteit	25	CBA's (criminaliteitsbeeldanalyses) voor zware en georganiseerde criminaliteit	CBA's voor zware en georganiseerde criminaliteit	2007-2010	nee
	26	Intensievere opsporing en hardere aanpak van CSV's (criminele samenwerkingsverbanden) op de thema's mensenhandel, productie/in- en uitvoer van drugs, witwassen en zware milieu-criminaliteit	Aantal aangepakte CSV's of aantal aangehouden verdachten gekoppeld aan CSV's	2011-2014	ja
	27	Versterking integrale aanpak cybercrime c.q. Uitvoering programma cybercrime	Aantal High Tech Crime-zaken	2011-2014	ja
Dieren-mishandeling	28	Aanpak dierenmishandeling: 500 animal cops	Aantal animal cops	2011-2014	ja
Kinderporno	29	Versterking aanpak kinderporno	Aantal aan OM aangeleverde verdachten kinderporno	2011-2014	ja

2.4 Operationalisatie van de politieprioriteiten (indicatoren)

Voor 21 van de 29 indicatoren zijn we nagegaan of de streefwaarden die de minister voor de bijbehorende indicatoren had gesteld zijn behaald. De resultaten hiervan hebben we geanalyseerd en worden in hoofdstuk 3 beschreven. Voor acht indicatoren hebben wij niet kunnen onderzoeken of de gewenste resultaten zijn bereikt. Dit had verschillende oorzaken:

- de indicator was niet geoperationaliseerd;
- de indicator was niet meetbaar gemaakt;
- de indicator kende geen streefwaarde;
- de prioriteit is gedurende de prioriteitsperiode vervallen.

In de figuur 3 geven we weer hoe vaak welke verklaring voorkwam. Daarna lichten we dit toe met enkele voorbeelden.

29 indicatoren

Figuur 3 Aantal onderzochte indicatoren

Niet geoperationaliseerd

In 2003 is als prioriteit gesteld dat internationale rechtshulpverzoeken tijdig dienen te worden afgehandeld. De bijbehorende indicator was toen nog niet geoperationaliseerd. In de periode 2003-2007 werd in de jaarverslagen van de politie aangegeven dat afspraken hierover nog moesten worden uitgewerkt, streefwaarden nog moesten worden vastgesteld en/of de goede berekeningswijze nog moest worden vastgesteld. Dit is uiteindelijk niet gebeurd.

Niet meetbaar gemaakt

Soms werd er gewerkt met meer kwalitatieve prestatie-indicatoren, waaraan geen kwantitatieve doelstelling is verbonden. Bijvoorbeeld over de periode 2007-2010 was als prioriteit benoemd 'Het opstellen van criminaliteitsbeeldanalyses voor zware en georganiseerde criminaliteit'.⁴ In de jaarverslagen van de politie werd vervolgens alleen vermeld dat er inderdaad criminaliteitsbeeldanalyses waren opgesteld.

Geen streefwaarde

Soms werd een ontwikkeling wel gemeten, maar was er geen streefwaarde geformuleerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de indicator 'Aantal aangepakte criminele jeugdgroepen'.⁵ Over criminele jeugdgroepen worden wel cijfers bijgehouden, maar de minister heeft niet aangegeven hoeveel criminele jeugdgroepen hij wilde aanpakken. Er wordt gesproken van het aanpakken van de helft van de jeugdgroepen, maar ook van het aanpakken van alle jeugdgroepen, en van een algehele daling van het aantal jeugdgroepen.

Gedurende prioriteitsperiode laten vallen

Ten slotte hebben wij één indicator niet onderzocht, omdat de minister deze naar aanleiding van een Tweede Kamermotie gedurende de prioriteitsperiode heeft laten vallen als indicator. Dit betreft het aantal *animal cops*. In plaats van te streven naar een vast aantal *animal cops* kregen bepaalde agenten dit werk voortaan als taakaccent.

4

De andere indicatoren zijn:
(1) het terugmelden aan aangevers volgens een uniforme systematiek, (2) het bijdrage aan de realisatie plan van aanpak 'multichannel aanpak aangifte' en (3) het in kaart brengen van jeugdgroepen met shortlistmethode Beke en Ferwerda en het inbrengen van informatie in jeugdcasuoverleg en veiligheidshuis.

5

De andere indicator is: Op verzoek van gemeenten aanleveren wijkscans door de politie (vanaf 2011 gebiedsscan Criminaliteit en Overlast).

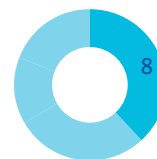
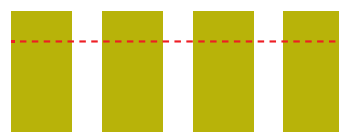
3 Resultaten op de prestatie-indicatoren

3.1 Wordt de streefwaarde gehaald?

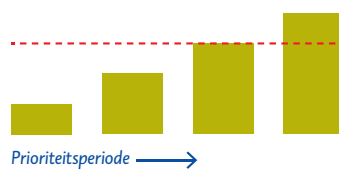
We hebben voor 21 indicatoren onderzocht of de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode is gehaald; zie figuur 4. De ontwikkeling van deze indicatoren is opgenomen in bijlage 2. De resultaten blijken wisselend. In een meerderheid van de gevallen (14 van 21) werd de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode gehaald; zie § 3.2). Bij zeven van de 21 prioriteiten werden de streefwaarden niet binnen de prioriteitsperiode gehaald; zie § 3.3.

Streefwaarde gehaald

Sinds begin boven of gelijk aan streefwaarde

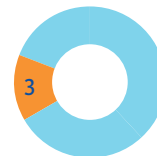
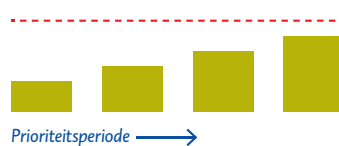

Streefwaarde in prioriteitsperiode behaald

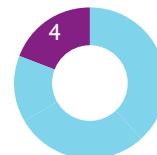
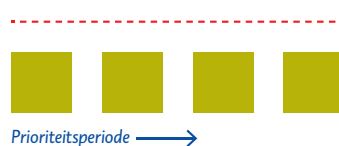

Streefwaarde niet gehaald

Ontwikkeling richting streefwaarde, maar niet gehaald

Geen ontwikkeling richting streefwaarde

Figuur 4 In hoeverre zijn de streefwaarden van de 21 indicatoren gehaald?

3.2 Streefwaarde wordt binnen de prioriteitsperiode gehaald

In een meerderheid van de gevallen (14 van 21) werd de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode gehaald. We merken wel op dat bij acht van deze indicatoren het resultaat al sinds het eerste jaar van de prioriteitsperiode gelijk aan of boven de streefwaarde lag.

De acht indicatoren waarvan het resultaat al in het eerste jaar van de prioriteitsperiode boven de streefwaarde lag, zijn:

- aantal korpsen dat norm voor bereikbaarheid 112 haalt;
- schaalscore beschikbaarheid politie in de wijk;
- aantal boetes en transacties uit staandehouding;
- verdachtenratio High Impact Crimes;
- verdachtenratio overvallen;
- aantal wijkagenten;
- percentage identiteitsonderzoeken dat aan kwaliteitseisen voldoet;
- stijging van het aantal aangepakte criminele samenwerkingsverbanden.

De zes indicatoren waarvan de streefwaarde gedurende de prioriteitsperiode werd gehaald, zijn:

- aantal korpsen dat norm voor kwaliteit dienstverlening Landelijk telefoonnummer Politie haalt;
- percentage burgers dat (zeer) tevreden is over politieoptreden bij laatste politie-contact;
- percentage processen-verbaal veelplegers en harde-kernjongeren dat binnen 30 dagen na het eerste verhoor aan het Openbaar Ministerie (OM) wordt aangeboden (Kalsbeeknorm OM);
- verdachtenratio geweld;
- aantal eerstelijns onderzoeken vreemdelingentoezicht;
- aantal aan het OM aangeleverde verdachten kinderporno.

3.3 Streefwaarden niet binnen de prioriteitsperiode gehaald

Bij zeven van de 21 prioriteiten werden de streefwaarden niet binnen de prioriteitsperiode gehaald. Bij drie daarvan zien we echter wel een ontwikkeling in de richting van de streefwaarde. Voor de overige vier prioriteiten is geen duidelijke positieve ontwikkeling zichtbaar.

De drie indicatoren waarbij wel een positieve ontwikkeling richting de streefwaarde te zien is, zijn:

- percentage doorverwijzing veelplegers en harde-kernjongeren naar HALT binnen zeven dagen na eerste verhoor (Kalsbeeknorm HALT);
- percentage naar het OM verzonden processen-verbaal met een niet Nederlander als verdachte dat is voorzien van een vreemdelingsnummer;
- aantal High Tech Crime-zaken.

De vier indicatoren waarbij geen duidelijke positieve ontwikkeling zichtbaar is, zijn:

- aantal aan het OM aangeleverde verdachten;
- heterdaadratio;
- aantal korpsen dat norm voor telefonische bereikbaarheid Landelijk Telefoonnummer Politie haalt;
- aantal tweedelijns identiteitsonderzoeken vreemdelingentoezicht.

4 Informatievoorziening aan de Tweede Kamer

4.1 Informatie over bereikte resultaten

Over 21 van de 29 indicatoren die wij hebben onderzocht, werd gedurende de hele prioriteitsperiode informatie verstrekt aan de Tweede Kamer. Deze informatie was echter niet altijd even consistent. Dit had de volgende oorzaken:

- Gemeten grootheden wisselden soms.
- Doelstellingen werden soms tussentijds bijgesteld zonder dat dit expliciet werd vermeld.
- Doelstellingen werden soms al geformuleerd, terwijl de meetgrootte nog ontworpen moest worden of achteraf niet bruikbaar bleek.

Wij illustreren een en ander aan de hand van enkele voorbeelden.

Aantal wijkagenten: wisselen van gemeten grootheden

De minister streefde naar een toename van het aantal wijkagenten met 500 in 2011. In de periode 2008 tot en met 2011 werd jaarlijks gerapporteerd over de voortgang op dit doel. Vanaf 2012 is het doel geherformuleerd. Er wordt nu gestreefd naar één wijkagent op 5.000 inwoners. Sinds 2012 wordt daarover ook op die wijze gerapporteerd. Dit betekent dat met de verschillende gerapporteerde cijfers sinds 2008, geen duidelijke trend te zien is. Immers de grootte is halverwege veranderd.

Aanpak kinderporno: wisselen van gemeten grootheden

Sinds 2011 is de aanpak van kinderporno een landelijke prioriteit van de politie. In de jaarverslagen van de politie en het Ministerie van VenJ wordt sindsdien wisselend gerapporteerd over het aantal behandelde zaken en het aantal verdachten en ook de doelstelling wisselt.

Verdachtenratio's High Impact Crimes (HIC): Tussentijds bijstellen van doelstellingen

In 2014 moest de verdachtenratio⁶ van alle delicten met een hoge impact op het slachtoffer (High Impact Crimes: overvallen, straatroof, inbraken en geweld) zijn gestegen naar minimaal 37,5%. Aangezien deze doelstelling al in 2012 werd behaald, werd de doelstelling voor 2014 verhoogd tot 39,8%, zo blijkt uit het jaarverslag van de politie over 2012. Voor de verdachtenratio voor overvallen gold hetzelfde: de doelstelling van 40% in 2014 werd verhoogd tot 73%. In de jaarverslagen (van zowel VenJ als van de politie) van 2014 zijn echter de oude doelstellingen weer opgenomen.

Voor de verdachtenratio geldt overigens dat wij in ons rapport bij het Jaarverslag 2012 van het Ministerie van VenJ (Algemene Rekenkamer, 2013) al constateerden dat de begrippen ophelderingspercentage en verdachtenratio beide als definitie voor het begrip pakkans werden gebruikt, terwijl ze iets anders betekenen en ook verschillende streefwaarden kenden. Het Ministerie van VenJ heeft daarop besloten alleen het begrip verdachtenratio nog te hanteren.

Heterdaadratio: onvoldoende data beschikbaar

De verbetering van de heterdaadkracht moest met ingang van 2011 zichtbaar worden gemaakt aan de hand van de heterdaadratio. Omdat er geen politiedata beschikbaar waren, op basis waarvan de heterdaadratio betrouwbaar en landelijk vergelijkbaar te

genereren zou zijn, konden streefwaarde en resultaten pas in 2013 worden vastgesteld. Omdat vervolgens bleek dat de heterdaadratio te weinig zeggingskracht heeft, is besloten om deze niet meer op te nemen als prioriteit in de huidige prioriteitsperiode.

Verdachtenratio geweldsdelicten: prestatie-indicator laat tot stand gekomen

In 2008 werd de aanpak van geweldsdelicten als prioriteit benoemd. In dat jaar moest de prestatie-indicator ‘verdachtenratio’ echter nog worden uitgewerkt en kon er nog niet over de resultaten worden gerapporteerd. In 2009 en 2010 kon dat ook niet, omdat er wijzigingen in de registratiemethode hadden plaatsgevonden. Pas in 2011, toen een nieuwe prioriteitsperiode inging, werden streefwaarden geformuleerd en werd gerapporteerd over de resultaten. Sindsdien maakt deze indicator deel uit van de High Impact Crimes.⁷

Aanbeveling

Prioriteiten met betrekking tot politie-inzet horen bij democratische besluitvorming over de inzet van publieke middelen. Daaruit volgt dat de minister de Tweede Kamer open en duidelijk informeert over de voortgang en de geboekte resultaten. Wij bevelen de minister daarom aan om regelmatig en op consistente wijze een overzicht te geven van de behaalde resultaten en/of gepleegde inspanningen op alle door hem vastgestelde landelijke politieprioriteiten met bijbehorende indicatoren uit de betreffende periode. Hiervoor is een uniforme en consistente registratie van politiegegevens op lokaal niveau van groot belang.

4.3 Informatie over het budget

De minister koppelt zijn landelijke doelstellingen voor de politie niet aan het budget voor de politie. Bekend is dat de rijksbijdrage aan de politie is gestegen van jaarlijks ongeveer € 4 miljard in 2003 tot ongeveer € 5 miljard in 2014. Niet bekend is echter hoeveel geld wordt besteed aan de landelijke politieprioriteiten. Dit hebben wij reeds aangekaart in onze Brief bij de begroting VenJ 2016 aan de Tweede Kamer (Algemene Rekenkamer, 2015).

⁷

We hebben de resultaten voor deze indicator wel afzonderlijk weergegeven in bijlage 2.

5 Reactie van minister van Ven J en nawoord Algemene Rekenkamer

De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft op 28 april 2016 gereageerd op de conceptversie van ons verantwoordingsonderzoek naar het Jaarverslag VenJ 2015, waarvan deze rapportage een bijlage vormt. Hieronder geven we de reactie van de minister weer. De volledige reactie staat op www.rekenkamer.nl/prioriteiten-politie. We sluiten dit hoofdstuk af met ons nawoord.

5.1 Reactie minister van VenJ

In algemene zin geeft de minister van VenJ aan dat hij al onze aanbevelingen uit het Verantwoordingsonderzoek 2015 over de politie onderschrijft en deze ter harte zal nemen. De minister hecht eraan over het onderdeel ‘Landelijke prioriteiten politie’ te vermelden dat de daarin genoemde prioriteiten in nauwe en goede samenwerking met de gezagen zijn opgesteld en dat in veel gevallen de gewenste doelstellingen niet alleen zijn gehaald, maar zijn overtroffen. Daarmee merkt hij dit aan als een succes.

5.2 Nawoord Algemene Rekenkamer

De minister geeft aan onze aanbevelingen over de politie te onderschrijven. Daaruit leiden wij af dat hij onze onderliggende conclusies deelt. Het lijkt ons verstandig dat de minister concreet maakt hoe hij invulling gaat geven aan onze aanbevelingen en dat hij de Tweede Kamer daarover informeert. Wij hopen dat hiermee de informatievoorziening aan de Tweede Kamer over de behaalde resultaten en/of gepleegde inspanningen op de politieprioriteiten op een meer consistente wijze zal plaatsvinden.

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

De benodigde informatie voor dit onderzoek hebben we verzameld via desk research en interviews. We hebben ervoor gekozen om te kijken naar alle (landelijke) politieprioriteiten in de periode 2003-2014.

Bronnen

Bij het verzamelen van de gegevens hebben we waar mogelijk gebruik gemaakt van gegevens afkomstig van de politie. De primaire bronnen hiervoor waren de jaarverslagen van de politie. Tevens hebben we waar nodig gebruik gemaakt van jaarverslagen van Justitie, VenJ en BZK, van de jaarcijfers van het OM, en van andere openbare bronnen, zoals CBS gegevens. In bijlage 2 is per prioriteit vermeld welke bronnen zijn gebruikt. Dit is van belang omdat sommige bronnen soms met voorlopige cijfers werken, waardoor cijfers iets van elkaar kunnen afwijken. We hebben geprobeerd de meest recente cijfers te achterhalen. Tevens komt het voor dat verschillende instanties (bijvoorbeeld politie en OM) verschillende definities, registratiesystemen of methoden hanteren.

Betrouwbaarheid van de informatie

We maken de kanttekening dat het een bekend gegeven is dat politiecijfers niet altijd volledig betrouwbaar zijn. Over de betrouwbaarheid van belangrijke brongegevens voor opsporing, hulpverlening en handhaving heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ) bij de start van de Nationale Politie in 2013 een rapport uitgebracht. Deze brongegevens hebben bijvoorbeeld betrekking op het aantal afgehandelde verdachten via overdracht aan het OM, het aantal opgeloste aangiften van misdrijven (basis voor de oplossingspercentages) en de reactietijd bij spoedeisende meldingen. De Inspectie VenJ concludeerde dat deze brongegevens voldoende, matig of onvoldoende betrouwbaar waren. De oorzaken hebben betrekking op zowel technische kenmerken van computersystemen als op procedures en het gedrag van politiemensen zelf. Echter, dit zijn wel de officiële cijfers, die ook door de minister van VenJ worden gebruikt om prestaties te meten en waarmee hij de Tweede Kamer informeert.

Aanvullende informatie

Aanvullend op de desk research hebben we gesprekken gevoerd met DG Politie van het Ministerie van VenJ. Tevens hebben we documenten opgevraagd bij de Nationale Politie.

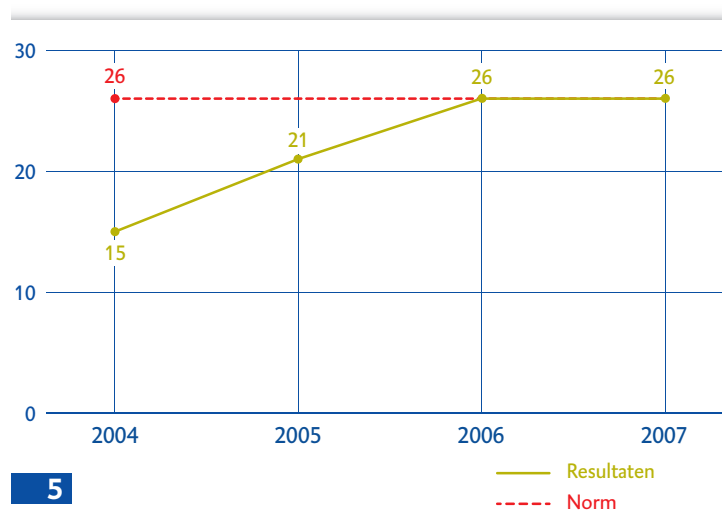
Bijlage 2 Resultaten per prioriteit

We geven in deze bijlage voor de meetbare indicatoren in grafieken weer wat de streefwaarden en resultaten zijn. We hebben dit als volgt geclusterd:

- Indicatoren waarbij de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode is gehaald.
- Indicatoren waarbij de streefwaarde niet is gehaald, maar waar wel een positieve ontwikkeling te zien is.
- Indicatoren die zich niet of nauwelijks hebben ontwikkeld richting de streefwaarde.

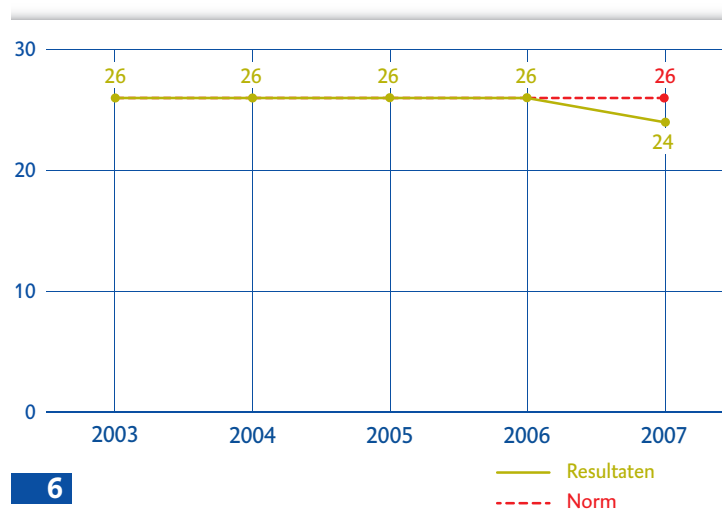
De gestippelde lijnen in de grafieken geven de streefwaarden weer. De groene lijnen geven de behaalde resultaten weer. De nummers die links onder in de grafiek staan, corresponderen met de nummers uit tabel 1 van dit rapport (§ 2.3).

I Indicatoren waarvan de streefwaarde binnen de prioriteitsperiode wordt gehaald

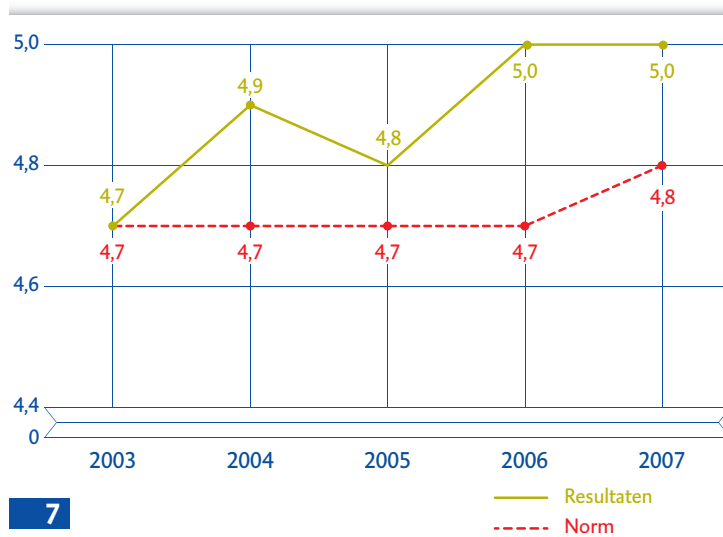
Aantal korpsen dat norm voor kwaliteit dienstverlening LTP haalt

Bronnen: BZK & Justitie (2005); BZK (2006, 2007, 2008)

Aantal korpsen dat norm voor bereikbaarheid 112 haalt

Bronnen: BZK & Justitie (2005); BZK (2006, 2007, 2008)

7

Schaalscore beschikbaarheid politie in de wijk

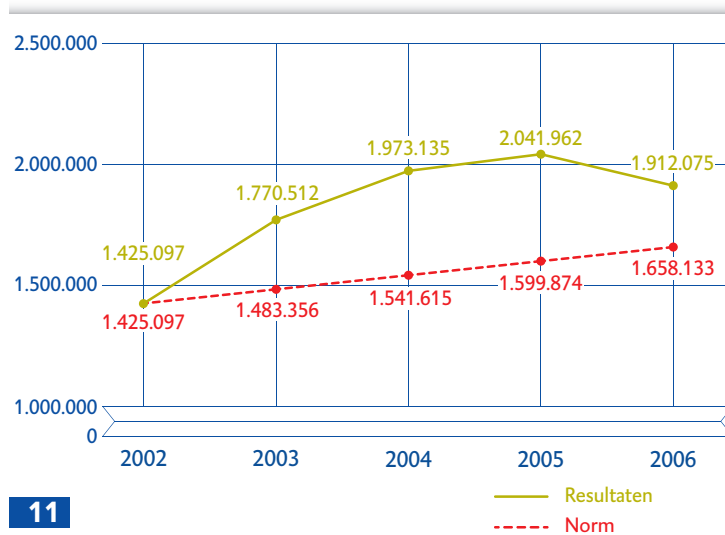
Bronnen: BZK & Justitie (2005); BZK (2007, 2008, 2009, 2010); VenJ (2012a); CBS (2015)

10

Percentage burgers dat (zeer) tevreden is over politieoptreden bij laatste politiecontact

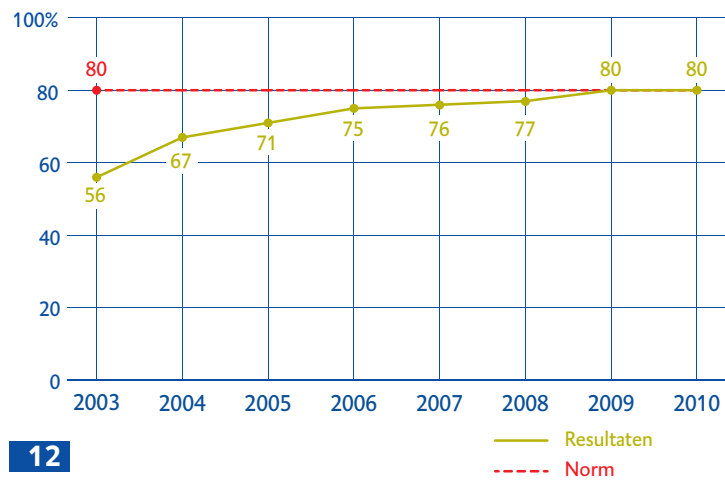
Bronnen: BZK & Justitie (2003, 2005, 2006); BZK (2006, 2007, 2008); VenJ (2012a); CBS (z.d.)

11

Aantal boetes en transacties uit staandehouding

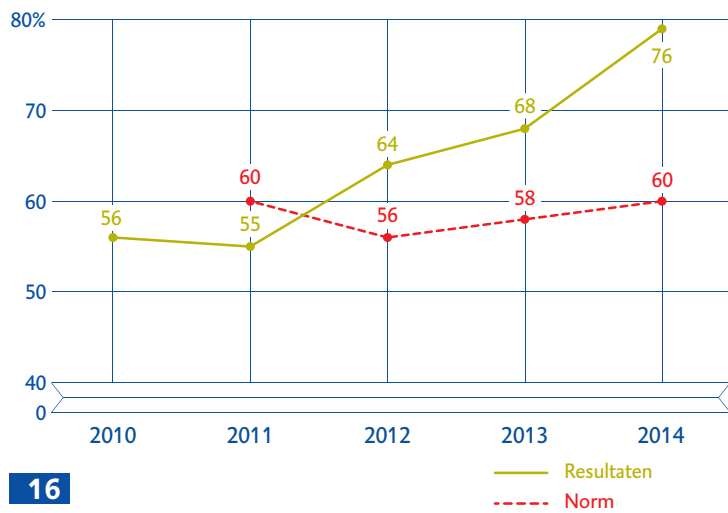
Bronnen: BZK (2005); BZK & Justitie (2005)

12

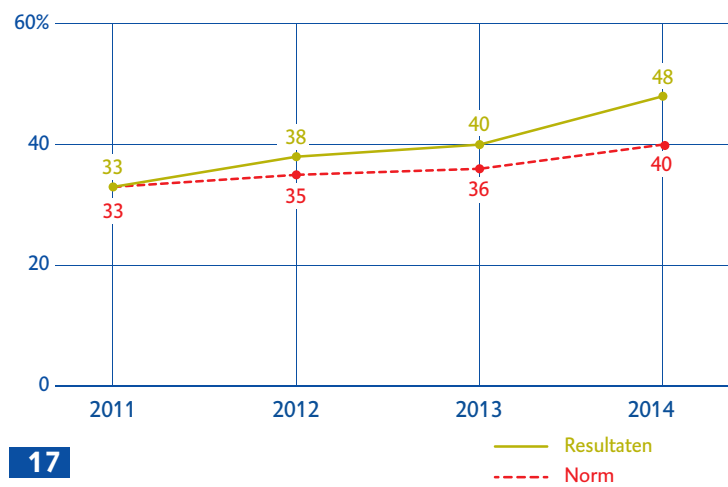
Percentage processen-verbale veelplegers en harde-kernjongeren dat binnen 30 dagen na het 1e verhoor aan OM wordt aangeboden (Kalsbeeknorm OM)

Bronnen: BZK & Justitie (2003, 2005); BZK (2006, 2007, 2009, 2010); OM (2013, 2015); Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt

16

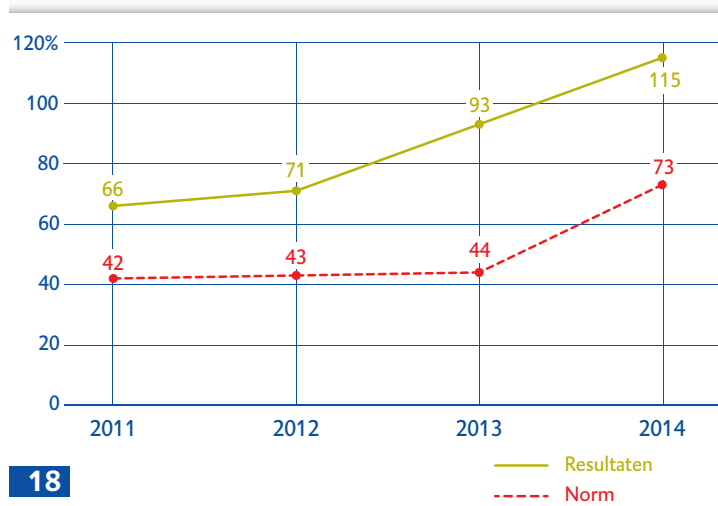
Verdachtenratio geweld

Bronnen: BZK (2010); VenJ (2011c, 2015a, 2015b)

17

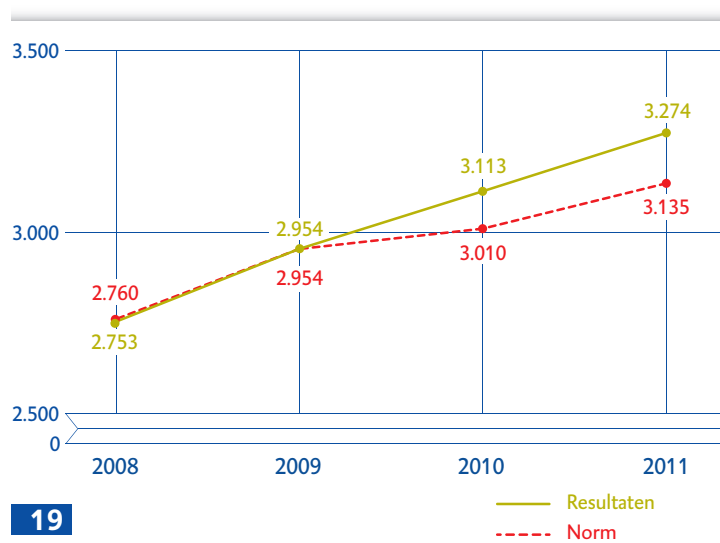
Verdachtenratio HIC's

Bronnen: BZK (2012); VenJ (2013a, 2015a, 2015b)

18

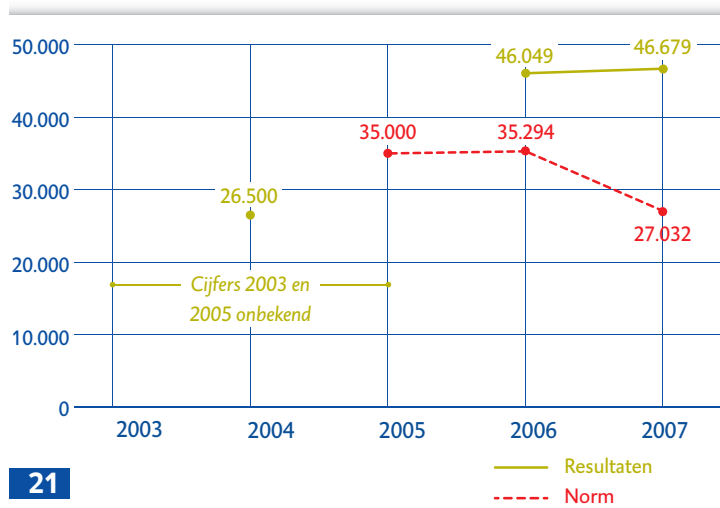
Verdachtenratio overvallen

Bronnen: VenJ (2012a, 2012b, 2013b, 2015a, 2015b)

19

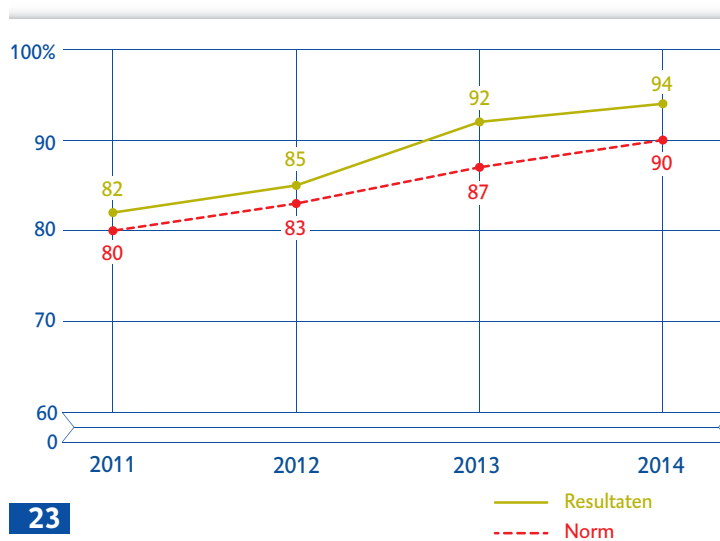
Aantal wijkagenten

Bronnen: BZK & Justitie (2007, 2008); BZK (2009, 2010, 2011, 2012); VenJ (2013a)

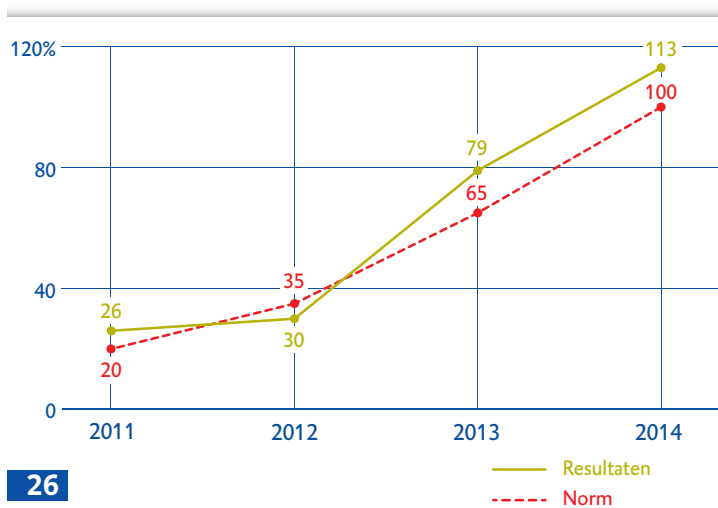
Aantal eerstelijns identiteitsonderzoeken

Bronnen: BZK & Justitie (2003); Justitie & BZK (2005); BZK (2007, 2008)

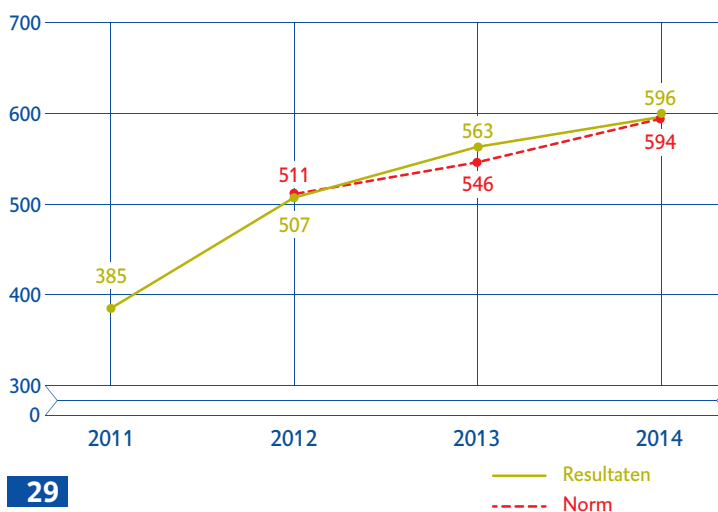
Percentage identiteitsonderzoeken dat aan kwaliteitseisen voldoet

Bronnen: BZK (2012); VenJ (2011, 2012a, 2013b, 2014, 2015b)

26

Stijging van aantal aangepakte CSV's

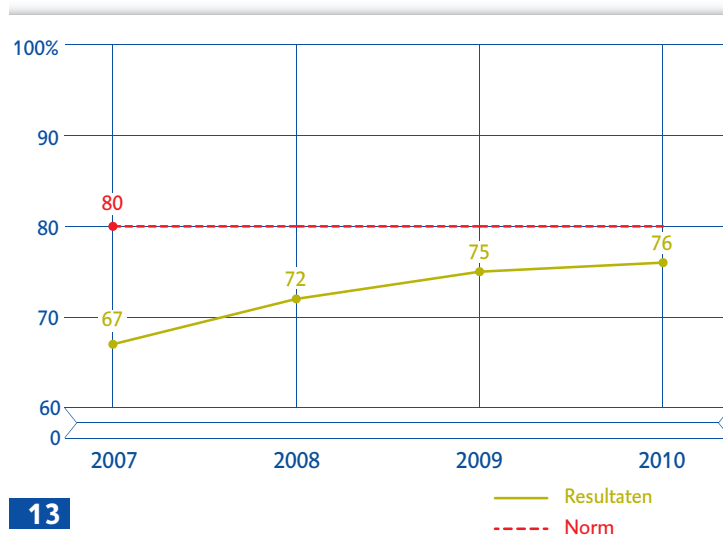
Bronnen: VenJ (2011, 2014); OM (2015)

29

Aantal aan het OM aangeleverde verdachten kinderporno

Bronnen: BZK (2012); VenJ (2013a, 2014, 2015a, 2015c)

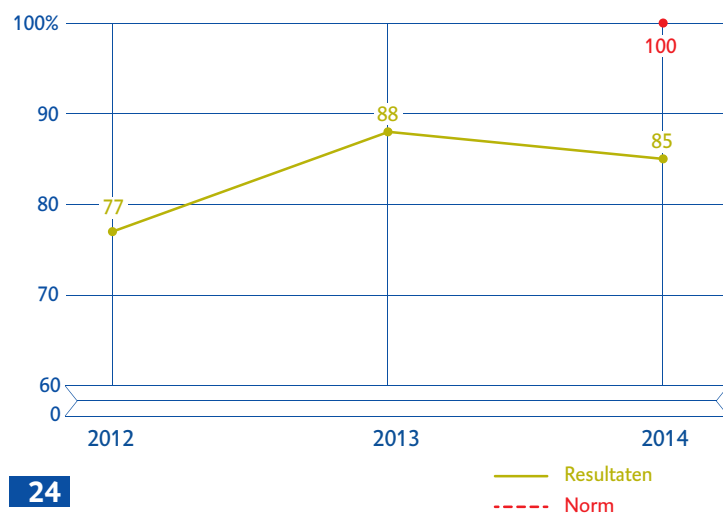
II Indicatoren waarvan de streefwaarde niet wordt gehaald, maar waar wel een positieve ontwikkeling te zien is

13

Percentage doorverwijzing veelplegers en harde-kernjongeren naar HALT binnen 7 dagen na eerste verhoor (Kalsbeeknorm HALT)

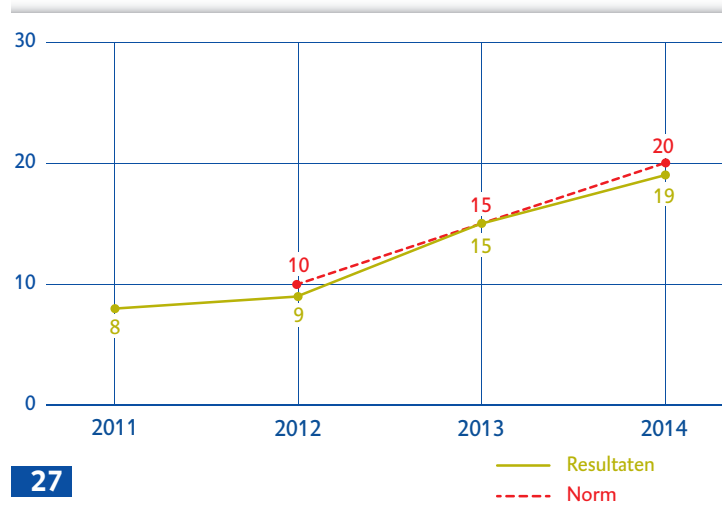
Bronnen: BZK & Justitie (2003, 2007); VenJ (2011b, 2012b); WODC (2012); Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt

24

Percentage naar het OM verzonden pv's met een niet Nederlander als verdachte dat is voorzien van een vreemdelingennummer

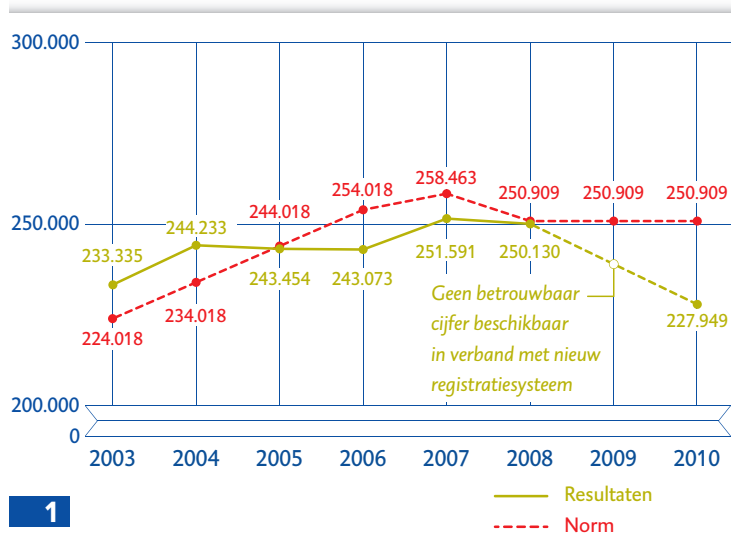
Bronnen: BZK (2012), VenJ (2013a, 2015b)

27

Aantal High-tech crimezaken

Bronnen: OM (2013a, 2014, 2015); VenJ (2015b)

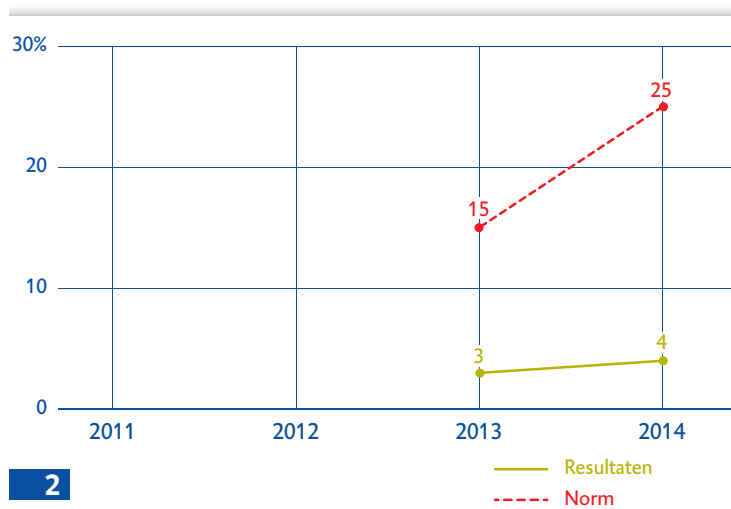
III Indicatoren die zich niet of nauwelijks ontwikkelen in de richting van de streefwaarde

1

Aantal aan het OM aangeleverde verdachten

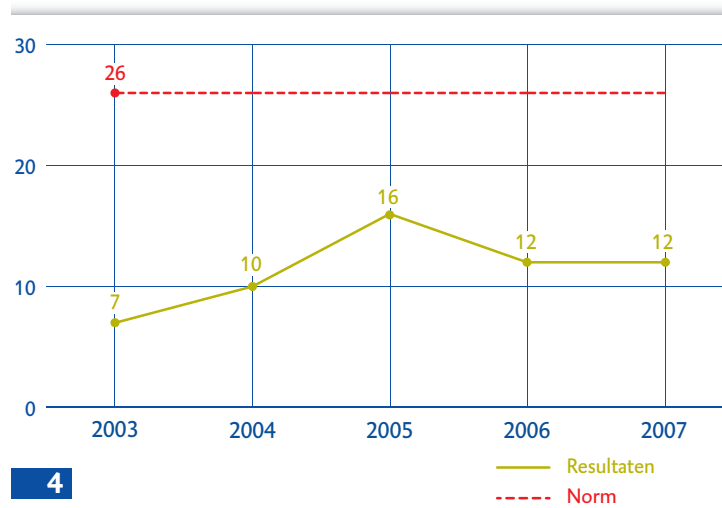
Bronnen: BZK & Justitie (2006); BZK (2003-2010b); OM (2012)

2

Heterdaadratio

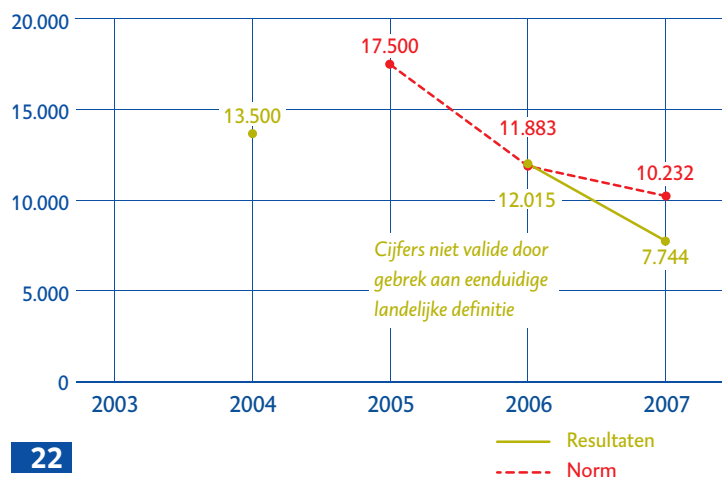
Bronnen: VenJ (2014, 2015b)

4

Aantal korpsen dat norm voor telefonische bereikbaarheid LTP haalt

Bronnen: BZK & Justitie (2005); BZK (2007, 2008)

22

Aantal tweedelijns identiteitsonderzoeken

Bronnen: BZK & Justitie (2003); Justitie & BZK (2005); BZK (2007, 2008)

Literatuur

Publicaties

Algemene Rekenkamer (2013). *Rapport bij het Jaarverslag 2012 van het Ministerie van Veiligheid en Justitie*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 605 VI, nr. 2.

Algemene Rekenkamer (2015). *Brief aan de Tweede Kamer*, d.d. 29 oktober 2015. Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 34 300 VI, nr. 17. Den Haag: Sdu.

BZK (2003). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2002*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2004). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2003*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2005). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2004*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2006). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2005*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2007). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2006*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2008). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2007*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2009). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2008*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2010a). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2009*. Den Haag: eigen beheer.

BZK (2010b). *Jaarverslag en slotwet Ministerie van BZK*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2009-2010, 32 360 VII, nr. 1. Den Haag: Sdu.

BZK & Justitie (2003). *Landelijk Kader Nederlandse Politie 2003-2006*. In: *Staatscourant* 11 april 2003, nr. 72, p. 11.

BZK & Justitie (2005). *Landelijk Kader Nederlandse Politie 2003-2006*. Brief van de ministers van BZK en Justitie d.d. 19 september 2005 over de voortgang van de prestatieafspraken en het besluit inzake de prestatiebekostiging. Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 28 824, nr. 27. Den Haag: Sdu.

BZK & Justitie (2006). *Landelijk Kader Nederlandse Politie 2007*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007. Bijlage bij Kamerstuk 28 824, nr. 30. Den Haag: Sdu.

BZK & Justitie (2007). *Politie*. Brief van de ministers van BZK en Justitie d.d. 13 juli 2007 over landelijke prioriteiten politie 2008-2011. Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 29 628, nr. 50. Den Haag: Sdu.

CBS (2015). *Veiligheidsmonitor 2014*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (z.d.). *Burgers en politie*. www.cbs/statline.

Justitie & BZK (2005). *Naar een veiliger samenleving*. Brief van de ministers van Justitie en BZK d.d. 17 mei 2005 met de vijfde voorgangsrapportage over de uitvoering van het Veiligheidsprogramma. Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 28 684, nr. 51. Den Haag: Sdu.

Justitie & BZK (2008). *Veiligheid begint bij voorkomen*. Eerste voortgangsrapportage. Bijlage bij brief van de ministers van Justitie en BZK, d.d. 24 oktober 2008. Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 28 684, nr. 178. Den Haag, Sdu.

Justitie, BZK, JenG, WWI & OCW (2007). *Naar een veiliger samenleving*. Brief van de ministers van Justitie, BZK, JenG en WWI en van de staatssecretarissen van Justitie en OCW d.d. 6 november 2007 over reikwijdte project 'Veiligheid begint bij Voorkomen', plus uitwerking thema's project. Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 28 684, nr. 119. Den Haag: Sdu.

Openbaar Ministerie (2012). *Jaarbericht OM 2011*. www.om.nl/actueel/Jaarberichten.

Openbaar Ministerie (2013). *Kerncijfers OM 2012*. www.om.nl/actueel/Jaarberichten.

Openbaar Ministerie (2014). *Kerncijfers OM 2013*. www.om.nl/actueel/Jaarberichten.

Openbaar Ministerie (2015). *Kerncijfers 2014*. www.om.nl/actueel/Jaarberichten.

Politie (z.d.). *Missie, kernwaarden en visie van de politie*. www.politie.nl/over_de_politie, geraadpleegd op 24 februari 2016.

Tweede Kamer (2011). *Vaststelling van een nieuwe Politiewet (Politiewet 200x)*. Nota naar aanleiding van het verslag. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 30 880, nr. 14. Den Haag: Sdu.

Tweede Kamer (2012). *Motie van het lid Berndsen-Jansen c.s.* Tweede kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 440 VI, nr. 44. Den Haag: Sdu.

VenJ (2011a). *Politie*. Brief van de minister van VenJ d.d. 2 mei 2011 over de landelijke prioriteiten voor de politie. Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 29 628, nr. 256. Den Haag: Sdu.

VenJ (2011b). *Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van VenJ 2012*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 000 VI, nr. 2. Den Haag: Sdu.

VenJ (2011c). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2010*. Den Haag: eigen beheer.

VenJ (2012a). *Jaarverslag Nederlandse Politie 2011*. Den Haag: eigen beheer.

VenJ (2012b). *Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van VenJ 2011*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 240 VI, nr. 1. Den Haag: Sdu.

VenJ (2013a). *Jaarverslag Nationale Politie 2012*. Den Haag: eigen beheer.

VenJ (2013b). *Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van VenJ 2012*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2012-2013, 33 605 VI, nr. 1. Den Haag: Sdu.

VenJ (2014). *Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van VenJ 2013*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33 930 VI, nr. 1. Den Haag: Sdu.

VenJ (2015a). *Jaarverslag Politie 2014*. Den Haag: eigen beheer.

VenJ (2015b). *Jaarverslag en slotwet van het Ministerie van VenJ 2014*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 34 200 VI, nr. 1. Den Haag: Sdu.

VenJ (2015c). *Veiligheidsagenda 2015-2018*. Bijlage bij brief van de minister van Veiligheid en Justitie d.d. 16 september 2014. Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 28 684, nr. 412. Den Haag: Sdu.

WODC (2012). *Doorlooptijden in de strafrechtsketen*. Cahier 2012-1. Te raadplegen op www.wodc.nl onder Publicaties/Cahiers/2012.

Wet- en regelgeving

Justitie & BZK (2004). *Wijziging van de Politiewet 1993 in verband met het versterken van de bevoegdheden op rijksniveau ten aanzien van de politie en de aanpassing van de bevoegdheden op regionaal niveau, alsmede de opheffing van de Raad voor het Korps landelijke politiediensten*. Memorie van toelichting. Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 704, nr. 3. Den Haag: Sdu.

Maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast. Wet van 7 juli 2010 tot wijziging van de Gemeentewet, het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering ter regeling van de bevoegdheid van de burgemeester en de bevoegdheid van de officier van justitie tot het treffen van maatregelen ter bestrijding van voetbalvandalisme, ernstige overlast of ernstig belastend gedrag jegens personen of goederen. In: Stb. 2010, 325.

Richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt. In: Staatscourant van 25 maart 2014, nr. 8284.

Onderzoeksteam

Dhr. drs. F.J. (Erik) Israël (1e projectleider)
Mw. ir. T.D. (Thea) de Haan RE (2e projectleider)
Mw. drs. P. (Peilé) Hu RO
Mw. S. (Sanne) Kouwenhoven MSc
Mw. J.F.M. (Jeanine) Strijk

Voorlichting

Afdeling Communicatie
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
telefoon (070) 342 44 00
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

Omslag

Ontwerp: Corps Ontwerpers
Foto: ANP / Koen van Weel

Den Haag, mei 2016